

ธรรมานุศาสน์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ธรรมานุศาสน์ มงคลที่ ๖

ตั้งตนชอบ - ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

คนเราเกิดมาต้องมีเป้าหมายของชีวิต เพื่อเป็นตัวกำหนดว่า เราจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด จะได้ฝึกฝนตนเองไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การตั้งเป้าหมายไว้ในทางที่ถูกต้อง จะเป็นจุดเริ่มต้นให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทางพระท่านเรียกว่า "ตั้งตนชอบ" ดังเรื่องมีอยู่ว่า ในยุคสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า มีชาย ๕๐๐ คนหาเลี้ยงชีวิตด้วยการทำโจรกรรมเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นโจรคอยฆ่า ลักขโมย ปล้นชิงทรัพย์สินของคนอื่นวันหนึ่ง หลังจากที่พวกเขาปล้นชิงทรัพย์สินของชาวบ้านแล้ว ถูกชาวบ้านตามจับตัว จึงพากันหนีเข้าไปในป่าแห่งหนึ่ง เผอิญในป่านั้น มีพระภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปถือธุดงค์วัตรอยู่ พวกโจรเห็นพระก็เข้าไปกราบขอร้องให้ท่านช่วยเป็นที่พึ่งของพวกตนในยามคับขัน พระเถระรูปนั้นกล่าวว่า "ศีล เป็นที่พึ่งที่ดีที่สุด เพราะผู้ที่รักษาศีลได้สมบุญย่อมมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองไม่ตกต่ำ ถึงเวลาสิ้นชีวิตก็จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์ พวกท่านจงสมาทานศีล ๕ กันเถิด" พวกโจรก็รับศีลจากพระเถระ เมื่อรับศีลเรียบร้อยแล้ว พระเถระสอนว่า "ตอนนี้ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีศีลแล้ว ขอให้รักษาศีลให้ดียิ่งกว่าชีวิต แม้จะต้องตายก็อย่ายอมให้ศีลของตนเองต่างพร้อย" โจรทั้ง ๕๐๐ คน รับปากพระเถระว่าจะรักษาศีลให้ดีที่สุด ขณะนั้นเองพวกชาวบ้านที่ตามจับโจรมาทัน ได้ฆ่าโจรตายหมด โดยที่พวกโจรไม่ได้ต่อสู้ และไม่มีความโกรธเคืองชาวบ้านเลย เพราะตั้งใจจะรักษาศีลของตนเองให้บริสุทธิ์ตามที่พระเถระสอน พวกเขาตายด้วยความปิติ อิ่มใจในศีลที่บริสุทธิ์ของตัวเอง จึงได้ไปบังเกิดในเทวโลก หัวหน้าโจรได้เป็นหัวหน้าเทพบุตร เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติตลอด ๑ พุทธันดร คือ ช่วงเวลานับจากการบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ไปจนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่งบังเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเวลายาวนานมาก

มาถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เทพบุตรทั้ง ๕๐๐ องค์ ได้มาเกิดในหมู่บ้านชาวประมงใกล้ประตูเมืองสาวัตถี หัวหน้าเทพบุตรได้มาเป็นหัวหน้าชาวประมง พวกเขาจะออกหาปลาด้วยกันเป็นประจำ วันหนึ่งได้ไปทอดแหจับปลาในแม่น้ำอจิรวดี จับปลาใหญ่ได้ตัวหนึ่ง สีเป็นทองคำทั้งตัว ก็ตั้งใจช่วยกันยกปลาใส่เรือแล้วนำไปถวายพระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลให้เอาปลานั้นไปที่วัดเชตวัน ครั้นไปถึงปรากฏว่า แคนปลาอ้าปากขึ้นเท่านั้นก็มีกลิ่นเหม็นเหมือนซากศพตลบอบอวล

ไปท้าวพระเซตวัน พระราชาจึงทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า "ปลาใหญ่ตัวนี้ทำกรรมอะไรมา จึงเป็น สีสทองทั้งตัว แต่มีกลิ่นปากเหม็นเหลือเกิน" พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเล่าว่า ปลาตัวนี้ในอดีต เคยเกิดเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ชื่อ พระกปิละ ได้ศึกษาพระธรรมวินัยของพระกัสสป สัมมาสัมพุทธเจ้า และมีความจำดี เป็นพหูสูต เป็นพระผู้ทรงพระไตรปิฎก ทรงพระปริยัติ มีชื่อเสียง มีลูกศิษย์มาก แต่ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรม ครั้นมีลาภสักการะมากเข้า ท่านหลงตัวเอง คิดว่าตัวเองฉลาด ตัวเองเก่ง มีความรู้ มากกว่าคนอื่น จึงสอนลูกศิษย์ตามใจตัวเอง สิ่งที่ถูกกว่าผิด สิ่งที่ผิดกว่าถูก อีกทั้ง ยกตนข่มท่าน หาวว่าพระภิกษุรูปอื่นโง่กว่าตัวเองหมด พระกปิละมีพระพี่ชายเป็นพี่ชายแท้ ๆ ของท่าน พระพี่ชายไม่ได้ศึกษาพระปริยัติ แต่ท่านปฏิบัติธรรม เป็นพระอรหันต์ ท่านรู้ว่าพระน้องชายกำลังหลงทาง ก็ไปตักเตือน แต่พระกปิละไม่ยอมรับฟังพระอรหันต์พี่ชาย ในที่สุดพระพี่ชายก็ต้องทิ้ง เพราะสอนไม่ได้ เตือนไม่ได้ เมื่อไม่มีใครสอน ท่านก็ยิ่งหลงตัวเองมากขึ้น ครั้นละโลกจึงได้ไปบังเกิดในอเวจีมหานรก ใครที่เชื่อถือท่าน ทำตามท่าน ก็ไปอยู่ในอเวจีมหานรกเหมือนกัน ต้องเสวยวิบากกรรม ทนทุกข์ทรมาน เป็นเวลายาวนาน จนนับไม่ได้ เพราะคิดผิด พุดผิด และก็ทำผิด ๆ ทันทที่ที่พ้นจากนรก ท่านก็มาเกิด เป็นปลาสีทอง ที่ตัวเป็นสีทองคำเพราะเคยกล่าวพุทธพจน์ สรรเสริญคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาก่อน แต่ที่ปากมีกลิ่นเหม็นเหมือนซากศพ เพราะเคยไปด่าพระภิกษุผู้ทรงศีลไว้ ครั้นพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าตรัสเล่าจบ จึงถามปลาว่า "มาจากไหน" ปลาตอบว่า "มาจากอเวจีมหานรก" พระองค์ถามอีกว่า "แล้วกำลังจะไปไหน" ปลา ตอบว่า "จะกลับไปอเวจีมหานรกเหมือนเดิม" แล้วเอาศีรษะฟาดเรือตายอยู่ ตรงนั้น ทุกคนที่ได้ฟังธรรมและเห็นเหตุการณ์นั้น ต่างมีความสลดใจ ชาวประมงทั้ง ๕๐๐ คน ได้ทูลขอ บวชในบวรพระพุทธศาสนา และตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ต่อมาภายหลังต่างได้บรรลุมรรคผล เป็นพระอรหันต์กันทั้งหมด

เราจะเห็นว่าโจร ๕๐๐ คน จากเดิมที่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ทำแต่บาปกรรม แต่ภายหลังกลับมาตั้งใจ รักษาศีลให้สะอาดบริสุทธิ์ จึงเป็นปัจจัยให้ได้ทำความดีอย่างอื่นเพิ่มขึ้น จนได้บวชและบรรลุมรรคผล นิพพานในที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า การตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ เป็นมงคลอันสูงสุด เพราะจะทำให้ชีวิตของเราสูงขึ้น เจริญขึ้น

เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาหมากุฎราชวิทยาลัย ยโสธรสูตร เล่ม ๔๕ หน้า ๓๐๙

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ